

GENERELT OM TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har til oppgave å føre tilsyn med advokater, advokatforetak og rettshjelpere.

Tilsynsrådet er et statlig organ tilknyttet Justis- og beredskapsdepartementet som en uavhengig virksomhet.

Tilsynsrådet har en rekke oppgaver knyttet til utstedelse av tillatelser til å drive som advokat, advokatfullmektig eller rettshjelper, samt tilsyn og kontroll med at advokat- og rettshjelpsvirksomhet drives i samsvar med regelverket. Oppgavene og vilkårene er beskrevet i domstoloven kapittel 11 og i advokatforskriften.

Tilsynsoppgavene utføres blant annet ved at Tilsynsrådet og den revisor som Tilsynsrådet har engasjert, hvert år gjennomgår regnskaper, egenerklæringer og revisorberetninger fra alle advokater og rettshjelpere som er underlagt regnskaps- og revisjonsplikt. Dersom kontrollen avdekker mangler eller mulige kritikkverdige forhold, kan Tilsynsrådet foreta bokettersyn. Bokettersyn vil også kunne bli iverksatt etter mottak av meldinger fra domstol, påtalemyndighet eller andre om mulige kritikkverdige forhold.

Tilsynsrådet gjennomfører i tillegg tilsynsbesøk i utvalgte grupper av foretak ut fra på forhånd definerte temaer og hos tilfeldig utvalgte foretak. Ved slike stedlige tilsyn vil revisors gjennomgang være noe mer målrettet mot enkelte deler av virksomheten, enn ved de ordinære bokettersynene.

Dersom noen som Tilsynsrådet fører tilsyn med har opptrådt i strid med lov eller forskrift, kan Tilsynsrådet meddele vedkommende en irettesettelse eller advarsel. I alvorlige tilfeller kan Tilsynsrådet fremme forslag til Advokatbevillingsnemnden om tilbakekall av advokatbevilling eller tillatelse til å drive rettshjelp.

Tilsynsrådet kan oppnevne forvalter for en advokatvirksomhet i tilfeller der virksomheten ikke blir forvaltet eller avviklet på annen betryggende måte. Tilsynsrådet fører register over alle landets advokater, advokatfullmektiger og rettshjelpere, og utsteder erklæringer vedrørende prøven for Høyesterett. I tillegg avgir Tilsynsrådet uttalelser til lovforslag og regelendringer i den grad det er av relevans for Tilsynsrådets virksomhet.

Beslutninger om bokettersyn, tilsynsbesøk, forvalteroppnevning og sanksjoner treffes normalt av Tilsynsrådets styre. Sekretariatet er delegert kompetanse til å avgjøre fristoversittelse ved innlevering av regnskap, egenerklæring og revisorberetning, manglende sikkerhetsstillelse og/eller unnlatt betaling av bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden.

Videre treffer sekretariatet beslutninger i forbindelse med såkalte formalovertrедelser, dvs. fristoversittelse ved innlevering av regnskap, egenerklæring og revisorberetning, manglende sikkerhetsstillelse og/eller unnlatt betaling av bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden.

Tilsynsrådets styre

Tilsynsrådets styre består av tre medlemmer med personlige varamedlemmer som oppnevnes annet hvert år av Justis- og beredskapsdepartementet, jf. advokatforskriften § 4-1 andre ledd. Styrets leder skal være advokat. Et medlem skal være revisor og det tredje medlem stilles det ikke spesielle krav til i lovteksten, men det er forutsatt at vedkommende "nyter allmenn tillit".

Alle styrets medlemmer ble i 2018 oppnevnt av departementet for en ny periode på to år.

TILSYNSRÅDETS SAMMENSETNING I 2018

Leder
Advokat Thomas Smedsvig

Varamedlem:
Advokat Henrik Garmann

Styremedlem
Statsautorisert revisor
Helene Sundelin Johansen

Varamedlem:
Statsautorisert revisor
Eva Hammersland

Styremedlem
Professor Berte-Elen
Reinertsen Konow

Varamedlem:
Sørenskriver
Rolf Selfors

Godtgjørelsen til Tilsynsrådets styre fastsettes av Justis- og beredskapsdepartementet.

Revisor

Tilsynsrådets valgte revisor er PricewaterhouseCoopers AS, ved statsautorisert revisor Cato Grønnern.

Sekretariatet

Tilsynsrådets daglige virksomhet ivaretas av et eget sekretariat. Advokat Hege Bjølseth er sekretariatets direktør. Sekretariatet har i 2018 bestått av 14 medarbeidere, hvorav 8 er jurister. Virksomhetens forretningslokaler er i Oslo. Et team bestående av fire faste medarbeidere fra revisjonsselskapet Ernst & Young AS bistår Tilsynsrådet med gjennomføring av stedlige tilsyn og med kontroll av advokaters og rettshjelperes regnskapsførsel og behandling av betroede midler.

Samarbeidsavtalen med Ernst & Young AS ble etter anbudskonkurranse inngått for fire år, fra og med 2018. For de tilfeller der Ernst & Young AS er inhabile eller det måtte foreligge interessekonflikt, har Tilsynsrådet for samme periode inngått samarbeidsavtale med Grant Thornton Revisjon AS.

TILSYNSRÅDETS SEKRETARIAT

Direktør
Hege Bjølseth

Assisterende direktør
Dag Eriksen

Tilsynsrådet har rutiner som skal sikre likebehandling av kjønn. Av sekretariatets 14 ansatte er 5 menn.

Tilsynsrådets rettslige status

Forvaltningsloven og offentleglova gjelder for Tilsynsrådets virksomhet.

Tilsynsrådet er et uavhengig statlig organ underlagt Justis- og beredskapsdepartementet, og utøver sin saksbehandling som et selvstendig organ.

Domstolloven § 225 fjerde ledd angir uttømmende hvilke av Tilsynsrådets vedtak som kan påklages til Advokatbevillingsnemnden. Klage over avslag på innsynsbegjæringer behandles av Justis- og beredskapsdepartementet, jf. offentleglova § 32 og advokatforskriften § 4-2.

Finansiering

Tilsynsrådets virksomhet finansieres ikke over statsbudsjettet, men ved lovpålagt årlig bidrag fra landets praktiserende advokater og rettshjelpere. Tilsynsrådets økonomi er nærmere omtalt i et eget kapittel senere i årsrapporten.

STYRELEDERES BERETNING

Digital innsendelse av egenerklæringer, ny veileder på hvitvaskingsfeltet, rettslige avklaringer rundt taushetsplikten og innspill til departementet i forbindelse med oppfølgingen av NOU 2015:3, var noe av det som kjennetegnet Tilsynsrådets arbeid i 2018.

Tilsynsrådet har i 2018 tatt i bruk digital løsning med årlig innsendelse av egenerklæring med årsregnskap og revisors uttalelse via Altinn-portalen. Erfaringene fra første år med ny ordning har vært meget positiv. Innføringen av det nye systemet har medført en betydelig kostnad i 2018, men det antas at ordningen vil virke ressursbesparende på sikt både for Tilsynsrådets sekretariat og for de regnskaps- og rapporteringspliktige advokatene.

Oppfølging og kontroll med advokatenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket har vært et prioritert område også i 2018.

I forbindelse med den nye digitaliseringsordningen ble det utarbeidet et nytt egenerklæringsskjema, der en viktig endring består i at advokatforetaket må rapportere også på etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket.

Ny hvitvaskingslov trådte i kraft 15.10.2018. Tilsynsrådet har, med utgangspunkt i lovendringene, utarbeidet en veileder til dette regelverket. Formålet er å gjøre det enklere å innrette advokat- og rettshjelpsvirksomhet i tråd med det nye hvitvaskingsregelverket. Advokatforeningen har bistått med verdifulle innspill underveis i denne prosessen.

Tilsynsrådet har også utarbeidet et eget strategidokument til internt bruk som gjelder oppfølging på hvitvaskingsfeltet. Dokumentet inneholder blant annet et risikoklassifiseringsverktøy for utvelgelse av tilsynsobjekter, og vil danne grunnlaget for Tilsynsrådets prioriteringer i perioden 2018-2022.

Vi har opprettholdt en høy tilsynsaktivitet også i 2018. Samlet besluttet styret i år å gjennomføre 72 stedlige tilsyn, noe som tilsvarer fjorårets tall. Til sammen omfatter de stedlige tilsynsbesøkene 664 advokater, hvilket utgjør omtrent åtte prosent av det totale antall praktiserende advokater for inneværende år. Av disse er det 47 ordinære bokettersyn (som omfatter 381 advokater), og 26 tilsynsbesøk (som omfatter 283 advokater).

Justis- og beredskapsdepartementet har som ledd i oppfølgingen av NOU 2015:3 utarbeidet en skisse til ny tilsyns- og disiplinærmodell. Tilsynsrådets sekretariat er blitt invitert til tre diskusjonsmøter med departementet knyttet til dette arbeidet. Arbeidet med innspill til ny advokatlov vil bli fulgt opp også i 2019.

Tilsynsrådet har i tillegg avholdt et eget dialogmøte med departementet, der innholdet i departementets oppdragsbrev til Tilsynsrådet for 2018 var tema.

Tilsynsrådet har hatt som mål å oppnå større synlighet i offentligheten for på den måten å spre kunnskap om regelverket og vår virksomhet. Vi har derfor også i 2018 deltatt i aktuelle debatter knyttet til vårt mandat.

En problemstilling som var gjenstand for offentlig debatt i 2018, gjaldt Tilsynsrådets vurdering av advokatfullmektigers prosedyreerfaring. Advokatfullmektiger skal opptre under sin prinsipals tilsyn og kontroll og under dennes ansvarsforsikring og sikkerhetsstillelse. Videre er det prinsipalen som oppnevnes som forsvarer i straffesaker mens fullmektigen i visse tilfeller kan opptre på vegne av prinsipalen og i dennes navn. Enkelte domstolars praksis med å oppnevne advokatfullmektiger som selvstendige forsvarere i medhold av straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum, bryter etter Tilsynsrådets syn med lovens ordening og skaper ulemper både for fullmektiger og for Tilsynsrådet. Temaet fikk stor oppmerksomhet bl.a. i Advokatbladet, der også Tilsynsrådet fremholdt sine synspunkter i saken gjennom to innlegg. Medieoppmerksomheten har medført at både domstoler, prinsipaler og fullmektiger synes å ha innrettet seg i samsvar med loven slik at dette i praksis ikke lenger fremstår som et problem.

I 2018 fikk Tilsynsrådet også rettslige vurderinger av viktige problemstillinger knyttet til advokatens taushetsplikt i tilfeller der Tilsynsrådets oppnevnte forvalter hadde "overtatt" dette ansvaret. I tre saker som gikk til Høyesterett, fant Tilsynsrådet grunn til å inngi egne innlegg/tilsvar ut fra partsinteresser eller "allmenne interesser". Disse sakene er omtalt nærmere nedenfor i årsrapporten.

Tilsynsrådets og forvalters taushetsplikt samt advokaters plikt til å gi informasjon til disse, er en rettslig problemstilling som stadig er gjenstand for diskusjon og som krever nærmere avklaring. Tilsynsrådet har vært involvert i to saker for Høyesterett i 2018 som har vært avklarende på de aktuelle spørsmål. (Se nærmere beskrivelse under avsnittet Domstolsbehandling nedenfor). Taushetsplikten skaper også utfordringer i forhold til advokaters etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Uklarheten har skapt debatt som viser et sterkt behov for rettslig avklaring. Arbeidet med ny advokatlov vil kunne bidra til større klarhet. Problemstillingen reiser imidlertid behov for en raskere avklaring som Tilsynsrådet vil følge opp i 2019.

Omkostningene til forvalteroppdrag har i 2017 og 2018 vært svært høye. Tilsynsrådet vil foreslå regler som gjør at omkostningene kan reduseres eller kreves dekket av f.eks. advokatens forsikringsordning.

Utviklingen i retning av større advokatvirksomheter reiser bl.a. spørsmål om hvilket subjekt som skal tildeles reaksjon ved overtredelse av regelverket. I små foretak rammes den enkelte advokat, mens det i større foretak ofte er vanskelig å ilegge den enkelte advokat et personlig ansvar. Også dette er en problemstilling som krever nærmere avklaring.

Thomas Smedsvig
styrets leder

VIRKSOMHETEN I 2018

Tilsynsrådets styre har i løpet av året avholdt 9 ordinære styremøter, i tillegg er 3 saker behandlet på sirkulasjon.

Kontrollvirksomheten

Tilsynsrådets hovedoppgaver er å drive kontrollerende, forebyggende og skadebegrensende virksomhet. Dette gjøres blant annet ved å veilede og påse at advokatene etterlever de sentrale rammevilkårene som er nedfelt for deres virksomhet. Den årlige gjennomgangen av innkomne egenerklæringer med revisoruttalelse er en sentral oppgave i denne sammenheng.

Våre bokettersynrevisorer utarbeider årlig en rapport hvor deres erfaringer ved gjennomgang og kontroll av egenerklæringene oppsummeres. Tilsynsrådet avholder bokettersyn i advokatvirksomheter der vi har mottatt opplysninger som tilsier en mer inngående kontroll. I tillegg avholdes tilsynsbesøk ut fra en risikobasert tilnærming, samt tilsynsbesøk på stikkprøvebasis.

Tilsynsrådet har i 2018 fortsatt med gjennomgang av større advokatforetak med tanke på å få kartlagt advokatfirmaenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Funnene fra disse tilsynsbesøkene vil inngå i den risikoklassifiseringen som Tilsynsrådet anvender i forbindelse med fremtidig utvelgelse og oppfølging av tilsynsobjekter.

Tilsynsrådet driver også informasjonsvirksomhet gjennom kurs, deltakelse i den offentlige debatt og veiledning til advokater og andre berørte.

Tilsynsrådet fører kontroll med at den som driver advokat- eller rettshjelpvirksomhet har stilt lovbestemt sikkerhet for sin virksomhet, og at virksomheten er organisert i samsvar med gjeldende regler.

Tilsynsrådet har landets eneste ajourførte register over praktiserende advokater og rettshjelpere. Domstoladministrasjonen og andre statlige organer får regelmessig ajourførte opplysninger om praktiserende advokater, advokatfullmektiger og rettshjelpere.

Hvitvasking – risikobasert tilsyn

Tilsynsrådet skal bidra til at samfunnet har tillit til at advokat- og rettshjelpervirksomheter ikke misbrukes i hvitvaskings- og terrorfinansieringsøyemed. Det skal søkes etablert effektive mekanismer som forhindrer dette, slik at de som foretar hvitvaskingshandlinger løper stor risiko for å bli oppdaget. For Tilsynsrådet er

det derfor viktig å bevisstgjøre advokatstanden om hvitvaskingsregelverket, og den rollen som den enkelte advokat har som rapporteringspliktig, samt å kontrollere at regelverket etterlevs i praksis.

Tilsynsrådet har de siste årene kartlagt systematisk de større advokatfirmaenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Som ledd i dette arbeidet, ble det i 2018 besluttet å gjennomføre tilsynsbesøk i ytterligere en gruppe foretak – begrenset ned til 10 ansatte regnskaps- og revisjonspliktige advokater i foretaket. Tilsynet omfattet til sammen 18 firmaer. Videre ble det besluttet gjennomført tilsynsbesøk i et utvalg nyoppstartede virksomheter, særskilt med tanke på å gi veiledning og korrigeringer knyttet til forståelsen av hvitvaskingsregelverket og regelverket for behandling av betrodde midler.

Tilsynsrådet mottok i januar 2018 en oppsummerende rapport fra Ernst & Young AS, etter deres gjennomgang av- og kontroll med etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket i samtlige av de store og mellomstore advokatfirmaene i Norge. Rapporten konkluderer med at advokatfirmaene gjennomgående har implementert hvitvaskingsrutiner i virksomheten, men at det samtidig i flere firmaer er avdekket gjennomgående mangler når det gjelder etterlevelse av egne rutiner og internkontroll av disse rutinene.

Med utgangspunkt i Ernst & Young AS' erfaringer etter avholdte tilsynsbesøk, har Tilsynsrådet utarbeidet et eget strategidokument til intern bruk. Dokumentet inneholder blant annet et risikoklassifiseringsverktøy, der man kan hente erfaringstall fra de ulike firmaenes og virksomhetstypenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Basert på rangeringen kan foretakene deles inn i kategorier eller risikoklasser, som igjen vil påvirke sannsynligheten for å bli trukket ut ved fremtidige tilsynsbesøk. Dette sikrer en risikobasert tilnærming for utvelgelse av firmaer for tilsynsbesøk. Samtidig er systemet dynamisk, og gir de enkelte foretak et ytterligere incentiv til å opprettholde og/eller forbedre sin etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Ved bruk av risikoklassifiseringsverktøyet kan Tilsynsrådet drive mer effektivt og målrettet tilsynsaktivitet i fremtiden.

Tilsynsrådet har også ferdigstilt og publisert dokumentet "*Veiledning til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket i advokat- og rettshjelpvirksomhet*". Veilederen retter seg mot alle former for advokatvirksomhet, uavhengig av foretakets størrelse eller portefølje. En vesentlig del av veiledningsinnholdet knytter seg derfor til hvitvaskingslovens generelle krav til rutiner og risikoforståelse blant advokatene. Veilederen er publisert på Tilsynsrådets sider på Internett: www.tilsynet.no.

Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) avga i 2015 rapport fra Norge med anbefalinger til tiltak mot finansiering av terrorisme og skatteunndragelse. I forbindelse med oppfølgingen av denne rapporten har Tilsynsrådet også i 2018

rapportert til Justis- og beredskapsdepartementet på iverksatte og planlagte tiltak på dette området, samt på effekten av disse tiltakene.

Tilsynsrådet har også gitt innspill i forbindelse med utarbeidelse av ny nasjonal risikovurdering for bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering 2018.

Altinn-prosjektet

2018 var prøveår for ny løsning med digital innsendelse av egenerklæring med vedlegg, samt utsendelse av giro for betaling av bidrag. Ordningen innebar en forenkling for advokatene og ga også Tilsynsrådet en betydelig effektiviseringsgevinst når det gjaldt etterfølgende arbeid med systematisering, gjennomgang og oppfølging av dokumentasjonen. Tilsynsrådet vurderer omleggingen og gjennomføringen som vellykket.

Ettersom 2018 var et oppstartsår ble det utvidet frist og lempet på praksis med avkreving av dobbelt bidrag og meddelelse av reaksjoner ved forsinket bidragsbetaling. Se nærmere om dette under kapittelet Tall i virksomheten nedenfor.

Innkjøpsstrategi og motvirkning av arbeidslivskriminalitet

Tilsynsrådet har ikke invitert til noen anbudskonkurranser i 2018. Tilsynsrådet har knyttet seg til de statlige fellesavtalene, herunder for mobiltelefon tjenester, PC-klienter, PC-skjermer og for mobiltelefoner og nettbrett.

Risiko- og sårbarhetsvurderinger rundt IKT-tjenester

Tilsynsrådet har tjenesteutsatt all drift av IKT-tjenester. Ved vårt valg av ASP-leverandør ble det gjennomført en fullstendig analyse av sikkerhet og sårbarhet der man i hovedsak konsentrerte seg om sikring av data (også med tanke på virus- og cyberangrep), samt tjenestekvalitet. I tillegg var det et vilkår at leverandøren er lokalisert i Norge, og at alle data også er lagret her.

Personvern

I 2018 ble det igangsatt et prosjekt for å innordne den løpende virksomheten i henhold til personvernforordningen, herunder startet kartlegging av Tilsynsrådets behandling av personopplysninger. Målet er å få etablert og oppdatert interne rutiner og retningslinjer i henhold til gjeldende regelverk. Dette er et pågående arbeid som også vil fortsette i 2019.

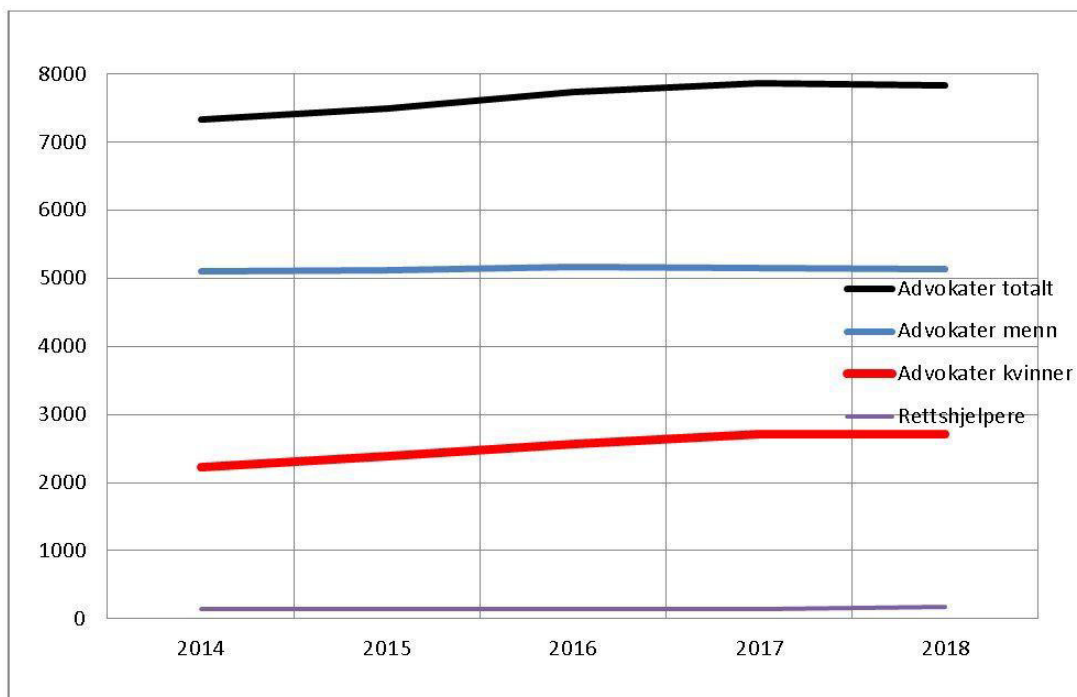
Tall i virksomheten fra 2018

Praktiserende advokater og rettshjelpere

Pr. 31. desember 2018 var 8075 personer registrert som praktiserende advokater; 5230 menn og 2845 kvinner. Tilsvarende tall pr. 31. desember 2017 var 7840 (5134 menn og 2706 kvinner). Tilsynsrådet har pr. 31. desember 2018 registrert til sammen 167 praktiserende rettshjelpere, inklusive advokater fra land utenfor EØS-området som

har adgang til å yte rettshjelp.

Det er registrert 17 spesielle rettshjelptiltak (deriblant Juss-Buss og Gatejuristen som er etablert i alle de større byene). Videre er det registrert 29 personer med advokatbevilling fra utenlandske EU/EØS-stater, som driver virksomhet i Norge i kraft av denne.

Antall advokater og rettshjelpere 2010–2018

Bevillinger, tillatelser, autorisasjoner og erklæringer

Det ble i 2018 utstedt 461 advokatbevillinger, 251 til kvinner og 210 til menn.

Det ble utstedt 61 erklæringer til advokater som skulle avlegge prøve for Høyesterett, hvorav 40 til kvinner og 21 til menn. Det er senere notert at 17 advokater ble gitt tillatelse til å opptre for Høyesterett.

I 2018 ble 841 personer autorisert som advokatfullmektiger, hvorav 519 kvinner og 322 menn.

19 jurister ble registrert med rett til å yte rettshjelpvirksomhet med hjemmel i domstoloven § 218 annet ledd nr. 1. Det ble gitt 5 rettshjelpstillatelser i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 3 (tilfredsstillende utdannelse innenfor spesielle rettsområder).

9 EU/EØS-advokater ble registrert med rett til å yte rettshjelp i medhold av § 218 annet ledd nr. 4. Det ble i medhold av samme bestemmelse utferdiget 7 tillatelser til advokater med statsborgerskap i land utenfor EU/EØS.

Innsendelse av egenerklæringer med revisoruttalelse og bidragsbetaling

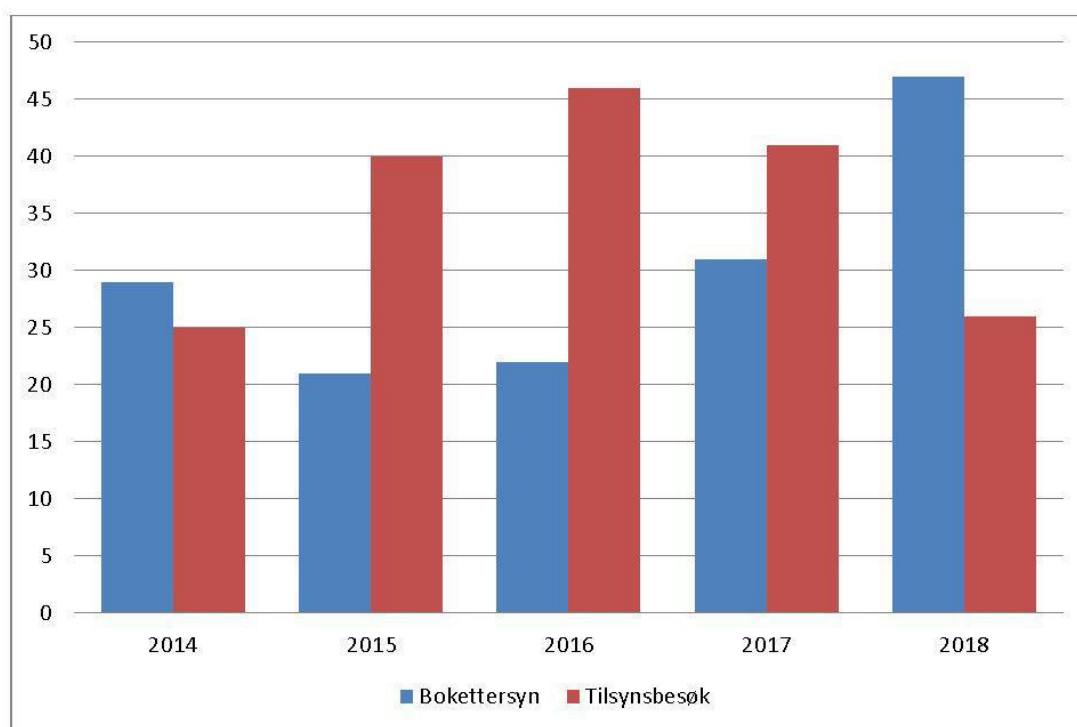
I 2018 ble det registrert mottatt 4828 ordinære egenerklæringer med revisoruttalelse fra advokater/ rettshjelpere.

Tilsynsrådet sendte ut til sammen 318 purringer til advokater og rettshjelpere med krav om betaling av dobbelt bidrag, som følge av oversittelse av fristen for innsendelse av egenerklæring med revisoruttalelse og/eller betaling av bidrag. Tallet i 2017 var 437.

Nedgangen i antall utsendte purringer kan være et positivt resultat av innføring av Altinn-løsningen, men må også sees i sammenheng med at Tilsynsrådet i 2018 ga utsatt frist for betaling av bidrag før dobbelt bidrag ble avkrevet. Fristen for betaling av bidrag var 30. april som tidligere år, men på grunn av overgang til ny elektronisk løsning med utsendelse av faktura via Altinn ble det sendt ekstra påminnelse og gitt utsatt frist til 11. juni før dobbelt bidrag ble avkrevet. Det ble ikke gitt utsatt frist for innsendelse av egenerklæring med vedlegg.

Bokettersyn og tilsynsbesøk

Det ble besluttet gjennomført 47 ordinære bokettersyn i 2018, som omfatter 381 advokater, hvorav 223 har regnskaps- og revisjonsplikt. Det ble i tillegg besluttet 26 tilsynsbesøk hos til sammen 283 advokater hvorav 215 hadde regnskaps- og revisjonsplikt.

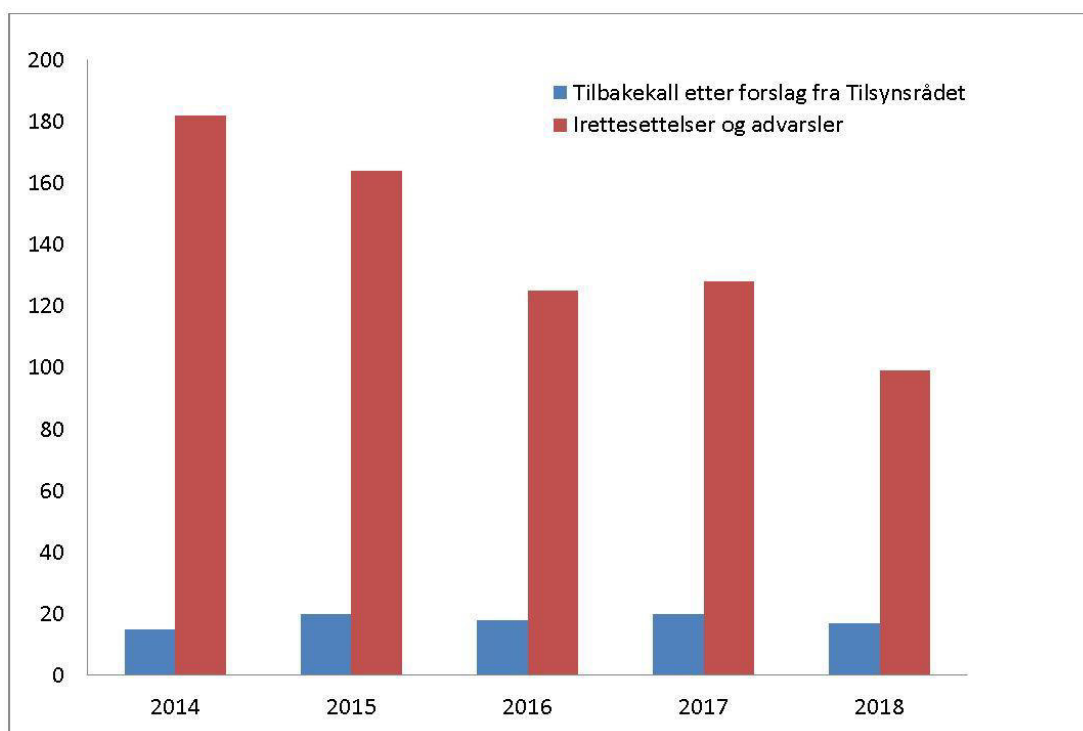
Antall bokettersyn og tilsynsbesøk 2014-2018

Meddelte reaksjoner

Tilsynsrådet har i 2018 meddelt 69 advarsler (72 advarsler i 2017) og 30 irettesettelser (56 irettesettelser i 2017) til advokater og rettshjelpere, jf. domstolloven § 225.

Av disse reaksjonene er 50 advarsler (63 advarsler i 2017) som følge av oversittelser av frister knyttet til betaling av bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden og/eller levering av egenerklæring med vedlegg (jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 2 og 3, jf. domstoloven § 225 tredje ledd). Manglende innsendelse av egenerklæring med vedlegg vil ofte være en sterk indikator på manglende ajourhold og kontroll med virksomheten.

På grunn av overgangen til utsendelse av faktura for bidragsbetaling og innsendelse av egenerklæring med vedlegg via Altinn, ble det i 2018 ikke meddelt irettesettelser ved fristoversittelse. Nedgangen i antall advarsler må også sees i sammenheng med at praksis ved fristoversittelsene har vært lempet på grunn av den nye ordningen.

Reaksjoner 2013–2018

Søknader om advokatbevilling og autorisasjon som advokatfullmektig behandles normalt av Tilsynsrådets sekretariat. Til sammen 15 søknader om advokatbevilling ble forelagt og vurdert av Tilsynsrådets styre i 2018. 11 av disse var søknader om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall, hvorav 10 ble avslått og 1 ble innvilget. 7 av vedtakene ble påklaget, hvorav 1 ble omgjort av styret og de øvrige ble oversendt til Advokatbevillingsnemnden for vurdering. Advokatbevillingsnemnden opprettholdt Tilsynsrådets vedtak i alle disse sakene.

Styret ble forelagt og behandlet i 2018 3 søknader om autorisasjon av advokatfullmektig, hvorav samtlige ble avslått. Ingen av vedtakene ble påklaget.

Styret har i 2018 innberettet 2 advokater til Advokatbevillingsnemnden med forslag om suspensjon av advokatbevilling. I begge sakene har Advokatbevillingsnemnden fattet vedtak om suspensjon.

Tilsynsrådet har i løpet av 2018 besluttet å politianmelde 2 advokater. Dette er en reduksjon fra 2017, da 5 advokater ble politianmeldt.

Innberetninger fra Tilsynsrådet til Advokatbevillingsnemnden

Tilsynsrådet har i 2018 innberettet 16 advokater til Advokatbevillingsnemnden med forslag om tilbakekall av advokatbevilling på grunn av ett eller flere av følgende forhold:

- Ikke skikket til å drive advokatvirksomhet, og manglende tillit som er nødvendig i advokatyret, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 1.
- Mislighold av plikten til å stille sikkerhet og betale bidrag, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 2.
- Brudd på advokatforskriftens bestemmelser om advokaters regnskapsføring og behandling av betroede midler, herunder manglende innsendelse av egenerklæring med revisoruttalelse, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 3.
- Ikke gitt tilfredsstillende forklaring til Tilsynsrådet, Advokatbevillingsnemnden eller Disiplinernemnden om forhold som vedrører advokatvirksomheten når vedkommende blir bedt om å gi slik forklaring, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 4.

I 7 av sakene var tilbakekallsforslaget begrunnet i domstoloven § 230 første ledd nr. 1, hvorav 2 i kombinasjon med ett eller flere av de øvrige tilbakekallshjemlene. I de øvrige sakene var forslaget om tilbakekall hjemlet i domstoloven § 230 første ledd nr. 2, nr. 3, eller nr. 4, eller i en kombinasjon av disse bestemmelsene.

Advokatbevillingsnemnden har i 2018 tilbakekalt 16 advokatbevillinger, 15 av disse tilbakekallsvedtakene kom som følge av forutgående innberetninger fra Tilsynsrådet i 2017/2018. En av sakene som ble innberettet av Tilsynsrådets styre med forslag om tilbakekall ble ikke tatt til følge, og vedkommende ble i stedet meddelt en advarsel. Til sammenlikning var antallet tilbakekall i 2017 19, hvorav alle ble vedtatt etter forslag fra Tilsynsrådet.

Tilsynsrådet har innstilt på at det blir nedlagt forbud mot å drive rettshjelpvirksomhet i 5 saker, jf. domstoloven § 219 tredje ledd, jf. domstoloven § 225 tredje ledd.

Advokatbevillingsnemnden har nedlagt forbud i alle disse sakene. 4 av sakene gjaldt advokater som hadde fått sin advokatbevilling tilbakekalt, 1 sak gjaldt utenlandsk advokat som hadde meldt opphør av sin virksomhet.

I 3 saker besluttet Tilsynsrådet å innrapportere advokatforetakets revisor til Finanstilsynet, jf. advokatforskriften § 4-8 annet ledd.

Forvalter

Tilsynsrådet har i 2018 besluttet å oppnevne forvalter i 8 tilfeller, mot 10 tilfeller i 2017.

Domstolsbehandling

Det har blitt reist ett søksmål mot Tilsynsrådet i 2018. Søksmålet gjaldt påståtte konvensjonskrenkelser i forbindelse med avviklingen av saksøkers advokatvirksomhet i 2009. Saken ble avvist av tingretten i 2019, og er rettskraftig avgjort.

Høyesterett har også vurdert innsigelser fra Tilsynsrådet knyttet til krav om innsyn i klientopplysninger underlagt taushetsplikt. Tilsynsrådets oppnevnte forvalter tok hånd om en tidligere advokats klientarkiv, samt regnskapsmateriale. Advokatens sikkerhetsstiller tok siden ut søksmål mot advokatens regnskapsfører og fremsatte i den forbindelse krav om bevis tilgang hos forvalteren. Forvalter motsatte seg kravet under henvisning til advokatens taushetsplikt og bevisforbudet i tvisteloven § 22-5, men ble av tingretten pålagt å fremlegge materialet. Forvalters anke ble forkastet av lagmannsretten. Forvalter innga deretter anke til Høyesterett over lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling. Høyesterett tok saken til behandling. Tilsynsrådet kom med innlegg til Høyesterett til belysning av allmenne interesser, jf. tvisteloven § 15-8. Høyesterett vurderte det slik at lagmannsretten ikke hadde bygd på riktig rettslig utgangspunkt, og opphevet tingrettens og lagmannsrettens kjennelser.

I et annet sakskompleks tilknyttet straffesak ble Tilsynsrådet gjort kjent med at det pågikk en prosessuell tvist for domstolene om hvorvidt en tidligere advokat skulle ha rett til å få utlevert databærere (datamaskiner, minnepinner, o.l.) samt en speilkopi av innholdet fra sin egen advokatvirksomhet. Tilsynsrådet, med den tidligere oppnevnte forvalter som prosessfullmektig, motsatte seg kravet under henvisning til at det var Tilsynsrådet som var ansvarlig for ivaretagelse av taushetsplikt etter å ha overtatt ansvaret for klientarkivet. Til sammen fem rettslige avgjørelser ble tatt i alle tre instanser, og Tilsynsrådet fikk medhold i samtlige. Den sentrale avgjørelsen er HR-2018-1517-U fra Høyesteretts ankeutvalg, der følgende ble avklart:

- Tilsynsrådet har selvstendig ankerett etter straffeprosessloven § 377 fordi en beslutning om utlevering av et klientarkiv etter en advokatvirksomhet avviklet ved forvalter går ut over Tilsynsrådet.
- Tilsynsrådets ansvar for forsvarlig oppbevaring av klientarkivet er til hinder for at advokaten selv beholder en speilkopi.
- Advokatens forsvarer er ingen medhjelper av advokaten, og hverken databærere eller speilkopier kan derfor utleveres til vedkommende.
- Av hensyn til klientene skal begrepet "klientarkiv" tolkes vidt.

TILSYNSRÅDETS ØKONOMI

Tilsynsrådets virksomhet finansieres av årlige bidrag som landets praktiserende advokater og rettshjelpere plikter å betale. Bidraget fastsettes av Justis- og beredskapsdepartementet i samråd med Tilsynsrådets styre, jf. advokatforskriften § 4-3 første ledd. Bidraget til Tilsynsrådet for 2018 var fastsatt til kr 2 800 og var økt med kr 400 i forhold til 2017.

Tilsynsrådet mottok kr 25 013 988 i bidrag fra advokater og rettshjelpere i 2018. 293 advokater og rettshjelpere har betalt dobbelt bidrag som følge av fristoversittelser ved bidragsbetaling og/eller innsendelse av egenerklæring med revisoruttalelse. 458 advokater og rettshjelpere har betalt halvt bidrag på grunn av kortere praksisperiode enn seks måneder. Tilsynsrådets styre avgjør plasseringen av Tilsynsrådets midler. Midlene har i 2018 vært plassert i bank.

Samlet godtgjørelse til styrets medlemmer var kr 418 978.

Tilsynsrådet er i henhold til regnskapsloven ikke regnskapspliktig, men har likevel valgt å følge regnskapslovens bestemmelser.

Tilsynsrådets utgifter til forvalterordningen har vist en kraftig økning de to siste år. Tilsynsrådet vil se på tiltak som kan redusere disse utgifter og mulighetene for refusjon av disse utgifter.

Tilsynsrådets resultat for 2018 viser et overskudd på kr 556 062. Egenkapitalen utgjør ved årsskiftet kr 12 826 716. Ved vurdering av likviditeten må det tas hensyn til periodiseringen som følge av at driftskapitalen innbetales i april/mai.

Sykefraværet i virksomheten i 2018 utgjorde 7,3 %, som innebærer en oppgang fra 2017 da sykefraværet utgjorde 5,3 %.

VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER OG MÅL

Tilsynsrådets arbeidsmengde er til en viss grad forutsigbar, og øker i takt med nye pålagte oppgaver samt stigende antall advokater og rettshjelpere.

Tilsynsrådet kan per i dag ikke se at det foreligger forhold som skulle påvirke Tilsynsrådets evne til å løse sitt samfunnsoppdrag kommende år.

Styret setter selv mål for sin virksomhet. Styret har for 2019 besluttet følgende særskilte mål:

- ✓ Sikre en høy faglig standard
- ✓ Opprettholde høy tilsynsaktivitet, særlig rettet mot hvitvaskingsfeltet
- ✓ Videreutvikle den elektroniske innsendingsløsningen (Altinn) og vurdere muligheter for å utvide samarbeidet også til andre tjenester
- ✓ Utarbeide nye statistikkmodeller og beregninger med bakgrunn i digitalt innsendt materiale
- ✓ Gjøre Tilsynsrådets hjemmesider mer brukervennlige
- ✓ Gjennomgå saksbehandlingsrutiner med sikte på effektivisering, herunder digitalt førstevalg i søknadsprosesser mv.
- ✓ Fortsette arbeidet med EUs forordning om behandling av personopplysninger og personopplysningsloven
- ✓ Følge opp FATFs femårsevaluering av Norge

Oslo, 7. mars 2019

I styret for Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Helene Sundelin Johansen

Thomas Smedsvig
leder

Berte-Elen Reinertsen Konow

Hege Bjølseth
direktør

TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

RESULTATREGNSKAP		2018	2017
	Note		
Bidrag fra advokater/rettshjelpere		25 013 988	20 997 651
Refusjonskrav vedr. bokettersyn	2	2 050 203	1 566 975
Refusjonskrav vedr. forvalterordning	2	2 620 340	1 609 931
Sum driftsinntekt		29 684 531	24 174 556
Lønnskostnad	3,5	-13 321 665	-11 673 746
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	1	-964 297	-533 174
Annen driftskostnad	2,5	-14 884 033	-15 551 877
Sum driftskostnad		-29 169 995	-27 758 796
Driftsresultat		514 536	-3 584 241
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		31 378	24 456
Annen finansinntekt	7	10 148	366 645
Annen rentekostnad			
Resultat av finansposter		41 526	391 101
Arsresultat		556 062	-3 193 139
Overføres til annen egenkapital	8	-556 062	3 193 139

TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

BALANSE	Note	2018	2017
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Aktiverte EDB-kostnader	1	3 028 162	1 324 506
Varige driftsmidler			
EDB-utstyr	1	26 108	-
Inventar og kontormaskiner	1	130 915	163 104
Sum anleggsmidler		3 185 185	1 487 610
Omløpsmidler			
Fordringer			
Andre kortsiktige fordringer	6	2 283 069	2 353 039
Sum fordringer		2 283 069	2 353 039
Midler i fond			
Sum midler i fond	7		9 057 898
Kontanter og bank	4	11 297 537	3 309 178
Sum omløpsmidler		13 580 606	14 720 115
SUM EIENDELER		16 765 791	16 207 724
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	8	12 826 716	12 270 654
Sum opptjent egenkapital		12 826 716	12 270 654
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandører		522 613	1 204 250
Skyldig offentlige avgifter		1 242 823	1 069 855
Annen kortsiktig gjeld		2 173 639	1 662 966
Sum kortsiktig gjeld		3 939 075	3 937 071
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		16 765 790	16 207 724

Oslø, 7. mars 2019

Helene Sundelin Johansen
Styremedlem

Thomas Smedsvig
Leder

Berte-Elen Reinertsen Konow
Styremedlem

Hege Bjølseth
Direktør

TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Inntektsføring

Inntektsføring skjer innenfor den regnskapsperioden som inntekten er opptjent.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Investeringer i fond er klassifisert som omløpsmidler og vurderes til markedsverdi.

Endring i markedsverdi inntektsføres som finansinntekt eller kostnadsføres som finanskostnad.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler som forringes i verdi avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående.

Immaterielle eiendeler

Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig.

I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader.

Fordringer

Andre kortsiktige fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Ingen av fordringene forfaller om mer enn ett år.

Pensjoner

Forpliktelse eller pensjonsmidler knyttet til kollektiv forsikret pensjonsordning balanseføres ikke.

Note 1 Anleggsmidler

	Kontormøbler/ Inventar	Aktiverte EDB-kostnader	EDB-utstyr	Kontor- maskiner	Sum
Anskaffelseskostn. 01.01	1 245 122	8 587 404	797 785	433 954	11 064 265
Tilgang i perioden	74 045	2 551 678	36 150		2 661 873
Anskaffelseskostn. 31.12	1 319 167	11 139 082	833 935	433 954	13 726 138
Akk. avskrivninger	-1 188 252	-8 110 920	-807 827	-433 954	-10 540 952
Bokført pr. 31.12.	130 915	3 028 162	26 108	0	3 185 185
Årets avskrivninger	106 234	848 022	10 042		964 298
Avskrivningsprosent	33	20	33	33	

Note 2 Andre driftskostnader**Forenklede og vanlig bokettersynskostnader**

	2018	2017
Brutto kostnader	2 876 538	3 104 794
Innkrevde refusjoner	-2 050 203	-1 566 975
Nettokostnad	<u>826 335</u>	<u>1 537 819</u>

Forvalterkostnader

	2018	2017
Brutto kostn. forvalterordning	2 931 458	4 584 513
Innkrevde refusjoner	-2 620 340	-1 609 930
Nettokostnad forvalterordning	<u>311 118</u>	<u>2 974 583</u>

Godtgjørelse til revisor

	2018	2017
Revisjonshonorar	<u>77 500</u>	<u>119 376</u>

Note 3 Lønnskostnader

Antall ansatte i 2018: 14 stk som tilsvarer 14 årsverk

Ytelsesbasert pensjonsordning omfatter alle ansatte og tilfredsstiller lovens krav til tjenstepensjonsordning

	2018	2017
Lønn	9 713 682	9 053 819
Trygderefusjon	-230 461	-746 464
Arbeidsgiveravgift	1 604 559	1 398 288
Pensjonskostnader	1 304 576	1 121 491
Styrehonorar TR	418 978	386 345
Styrehonorar ABN inkl. arb. avgift	208 774	171 673
Andre ytelser	301 557	288 592
	<u>13 321 665</u>	<u>11 673 746</u>

Ytelser til direktør

	2018	2017
Lønn	1 271 640	1 258 125
Pensjonskostnader	160 394	143 288
Annen godtgjørelse	14 542	14 153
	<u>1 446 576</u>	<u>1 415 566</u>

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til direktør, styrets leder eller andre nærstående parter.

Note 4 Kontanter og bank

	2018	2017
Kontanter	2 858	3 940
Bankinnskudd	10 651 345	545 212
Skattetrekkkonto	643 334	2 760 026
	<u>11 297 537</u>	<u>3 309 178</u>

Note 5 Advokatbevillingsnemnden

	2018	2017
Styrehonorar og arb.avgift	208 774	171 673
Andre kostnader	105 279	62 162
Totalt	<u>314 053</u>	<u>233 835</u>

Note 6 Fordringer

Andre kortsiktige fordringer	1 611 960	1 807 631
Avsetning tap på fordringer	-911 485	-432 832
Andre fordringer	1 540 240	933 694
Forskuddsbetalt kostnad	42 355	44 546
Sum fordringer	<u>2 283 069</u>	<u>2 353 039</u>

Note 7 Midler i fond

Alle midler i fond ble solgt i starten av 2018.

	2017
Norske Pengemarked / Bank	3 777 407
Norske Aksjer	239 037
Utenlandske aksjer	721 163
Norske obligasjoner	3 571 435
Utenlandske obligasjoner	748 855
Totalt midler i fond	<u>9 057 898</u>

Note 8 Egenkapital

	2018	2017
Egenkapital pr. 01.01	12 270 654	15 463 793
Årets overskudd/underskudd	556 062	-3 193 139
Egenkapital pr. 31.12	<u>12 826 716</u>	<u>12 270 654</u>

Til styret i Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tilsynsrådet for advokatvirksomhets årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og direktør (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 15. mars 2019

PricewaterhouseCoopers AS

Cato Grønnern

Statsautorisert revisor

